

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2024. № 7.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.7.77>

УДК 336.71

V. V. Hobela,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
Львівський державний університет внутрішніх справ
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7438-2329>*

O. V. Halina,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансово-економічної безпеки,
обліку і аудиту, Українська академія друкарства
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4086-6314>*

Ya. A. Sydorenko,

*аспірант, Українська академія друкарства
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-2012-6703>*

СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ РОЗВІДКИ В БЕЗПЕКОВОМУ ПРОСТОРИ ДЕРЖАВИ

V. Hobela,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Management, Lviv State University of Internal Affairs*

O. Halina,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Financial and Economic Security, Accounting and Auditing,
Ukrainian Academy of Printing*

Ya. Sydorenko,

Postgraduate student, Ukrainian Academy of Printing

**THE ESSENCE OF FINANCIAL INTELLIGENCE IN THE STATE'S
SECURE SPACE**

Стаття спрямована на дослідження сутності фінансової розвідки в безпековому просторі держави. Важливим є встановлення теоретичного змісту фінансової розвідки та її сутності в сучасних умовах. Проте, стаття має дуальне спрямування: по-перше, вона націлена на встановлення суті фінансової розвідки в теоретико-понятійному полі, визначення її відмінностей від фінансового моніторингу та контролю. По-друге, на встановленні її суті як діяльності, оскільки, більшість сучасних досліджень фокусуються на трактуванні фінансової розвідки як складової фінансової безпеки держави, тобто як безпекової діяльності, яка спрямована на протидію фінансовим загрозам. Відповідно, мета дослідження полягає у підтвердженні робочої гіпотези – фінансова розвідка є безпековою діяльністю, яка спрямована на протидію загрозам, як фінансовій, так і національній безпеці. Підтвердження висунутої гіпотези визначатиме наявність наукової новизни та авторського внеску у наукові розвідки у цій царині. Для реалізації мети сформовано та реалізовано низку завдань дослідження, зокрема: встановлено сутність поняття фінансова розвідка у теоретико-понятійному полі, визначено як зазначений термін співвідноситься із терміном фінансовий моніторинг; визначено рівень поширеності використання зазначених термінів з використанням інструменту аналізу пошукових запитів – Google trend; перевірити робочу гіпотезу щодо сутності фінансової розвідки у безпековому просторі держави, як діяльності спрямованої на протидію загрозам, не тільки фінансовій безпеці, а й національній. В процесі реалізації дослідження використано низку загальнонаукових методів дослідження, а саме: аналіз та синтез, дедукції та індукції, методи абстрагування та теоретичного узагальнення, цифровий інструмент – Google trends.

В результаті дослідження встановлено теоретичний зміст фінансової розвідки. За допомогою контент-аналізу охарактеризовано співвідношення та взаємозв'язок понять «фінансова розвідка» та «фінансовий моніторинг». В результаті проведеного теоретичного аналізу підтверджено робочу

гіпотезу щодо сутності фінансової розвідки у безпековому просторі держави, як діяльності спрямованої на протидію загрозам, не тільки фінансовій безпеці, а й національній. Виокремлено основні функції фінансової розвідки та основні завдання суб'єктів фінансової розвідки як безпекової діяльності.

The article aims to research the essence of financial intelligence in the state's security space. It is important to establish the theoretical content of financial intelligence and its essence in modern conditions. However, the article has a dual angle. Firstly, it aims to establish the essence of financial intelligence in the theoretical and conceptual field, defining its differences from financial monitoring and control. Secondly, on establishing its essence as an activity, since most modern studies focus on the interpretation of financial intelligence as a component of the financial security of the state that is, as a security activity aimed at countering financial threats. Accordingly, the purpose of the study is to confirm the working hypothesis – financial intelligence is a security activity aimed at countering threats to both financial and national security. Confirmation of the proposed hypothesis will determine the presence of scientific novelty and the author's contribution to scientific research in this area. To realize the goal, several research tasks were formed and implemented, in particular: the essence of the concept of financial intelligence in the theoretical and conceptual field was established, it was determined how the specified term correlates with the term financial monitoring; the level of prevalence of the use of the specified terms was determined using the search query analysis tool – Google trend; to test the working hypothesis regarding the essence of financial intelligence in the security space of the state, as an activity aimed at countering threats not only to financial security but also to national security. In the process of the research, several general scientific research methods were used, namely: analysis and synthesis, deduction and induction, methods of abstraction and theoretical generalization, digital tool - Google Trends.

As a result of the study, the theoretical content of financial intelligence was established. Using the content analysis, the paper establishes the relationship between the concepts of "financial intelligence" and "financial monitoring". As a result of the conducted theoretical analysis, the study confirmed the working hypothesis regarding the essence of financial intelligence in the security space of the state, as an activity aimed at countering threats not only to financial security but also to national security. Moreover, the article highlighted the main functions of financial intelligence and the main tasks of subjects of financial intelligence as a security activity.

Ключові слова: фінансова розвідка, фінансовий моніторинг, безпека, фінансування тероризму, безпекове середовище.

Keywords: financial intelligence, financial monitoring, security, terrorist financing, security environment.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Державна політика у фінансовій сфері набуває особливо вагомого значення з огляду на прагнення України до інтеграції в Європейський Союз. Відповідно фінансова безпека держави є, свого роду, запорукою успішного завершення інтеграційних процесів. Забезпечення фінансової безпеки держави видається неможливим без детінізації національної економіки. Адже великий розмір тіньової економіки спричиняє низку загроз не тільки для фінансової, а й національної безпеки України, особливо зараз – у період війни проти російської федерації. Важливим напрямом забезпечення фінансової безпеки є протидія легалізації доходів отриманих злочинним шляхом та фінансування тероризму. Легалізація незаконно отриманих доходів та фінансування тероризму, є тими чинниками, що найбільше викликають занепокоєння наших партнерів на міжнародній арені [8]. Більш того, розпочата росією у 2014 р. гібридна війна проти України засвідчила важливу роль фінансових ресурсів, зокрема й

триманих з нелегальних джерел та каналів, для дестабілізації внутрішньополітичної ситуації в державі. Варто відзначити, що нинішній стан фінансової системи України піддається дії багатьох ризиків та загроз, зокрема й воєнного характеру. Зауважимо, що своєчасне виявлення незаконних та підозрілих фінансових потоків значною мірою могло вплинути на перебіг гібридної війни в Україні на користь нашої держави. Отож, потреба в більш ретельному контролі за фінансовими потоками та використанні фінансових ресурсів вимагає активніших заходів фінансового контролю для ідентифікації підозрілих та незаконних операцій, що сприятиме зміцненню фінансової безпеки та захисті національних інтересів. Виходячи із окреслених фактів, можемо констатувати, що фінансовий моніторинг (фінансова розвідка) є важливим видом безпекової діяльності, який сприяє забезпеченню фінансової безпеки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом останніх років науковці стали приділяти все більше уваги дослідженню сутності та особливостей безпекової діяльності у сфері протидії легалізації незаконно отриманих доходів, фінансуванню тероризму та поширенню зброї масового знищення. Такого роду дослідження актуалізуються сучасними тенденціями розвитку фінансового ринку та новітніми загрозами у фінансовій сфері. Більш того, війна росії проти України спричинила формування нових умов функціонування та «правил гри» в економічній, фінансовій та безпековій сферах, які продиктовані загрозами воєнного часу.

Водночас варто зауважити, що в науковому обігу присутні кілька схожих за суттю та змістом термінів: «фінансова розвідка», «фінансовий моніторинг», «фінансовий контроль». Загалом же, окреслені терміни є складовою понятійно-категоріального апарату сучасної науки – безпекознавства.

Дослідженню проблем формування безпекового середовища, зокрема й у фінансовій сфері присвячені праці науковців [1]. У безпековому фокусі дослідження спрямовувались також на формування безпеково-орієнтованої

моделі оцінки бізнес ризиків та корупційних ризиків для уникнення та попередження різного роду фінансових загроз [2]. Вагоме місце у системі наукових розвідок посідає напрям офшоризації економіки, встановлення його впливу на фінансову безпеку держави [7] та характеристика причинно-наслідкових взаємозв'язків між фінансовою безпекою та відтоком капіталів [3]. Науковці здійснювали теоретичні розвідки задля розробки та формування моделей екологічно безпечного соціально-економічного розвитку та особливостям правового забезпечення такого процесу, що дало змогу встановити важливість моніторингової діяльності у фінансовій сфері [4].

Варто зазначити, що низка науковців досліджувала фінансовий моніторинг, зокрема національну систему фінансового моніторингу (розвідки) як компоненту національної безпеки. Проте, компонентою національної безпеки фінансовий моніторинг вважається тільки як складова частина фінансової безпеки держави, яка своєю чергою є частиною національної безпеки [5]. Досить поширеними є наукові дослідження в сфері антилегалізаційної діяльності, основним інструментом якої є фінансовий моніторинг та розвідка [6]. Вчені досліджували організаційно-економічний механізм фінансового моніторингу в суб'єктів первинного моніторингу, що дало можливість встановити сутність та зміст фінансового моніторингу як діяльності [8]. Дослідники [9; 13] проводили аналіз перспектив запровадження та основних проблем реалізації фінансового моніторингу в Україні беручи до уваги міжнародний досвід у цій сфері [10]. Не оминули увагою науковці проблеми корупції в державі, оцінки корупційних ризиків та їх впливу на фінансову та економічну безпеку держави. Такі дослідження дали змогу встановити важливість фінансового моніторингу як діяльності спрямованої на виявлення певного роду корупційних проявів та пошуку так званого «фінансового сліду» [11]. Окремі дослідники [12] довели наявність взаємозв'язків між рівнем корупції в країні та економічною безпекою держави. Не менш важливим напрямом стало встановлення впливу економічного розвитку країни на рівень тероризму, в результаті чого було

сформовано основні пріоритети фінансового моніторингу [14]. Науковці також фокусували свою увагу на встановлення місця фінансової розвідки в системі антикорупційних заходів в Україні, що дозволило досить оптимально визначити її роль та сутність [15].

Однак, незважаючи на доволі активну увагу науковців, доволі багато наукових праць та пошуків у цій сфері, кілька питань залишаються відкритими. Насамперед – це суть фінансової розвідки як діяльності та її співвідношення із фінансовим моніторингом. Крім цього, доцільно встановити роль фінансової розвідки в безпековому просторі державі, її взаємозв'язок у теоретичному полі, із фінансовою та національною безпекою, що визначило необхідність та сформувало мету статті.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Здійснити структурування сучасних наукових досліджень аби сформувати розуміння сутності фінансової розвідки та її відмінностей від фінансового моніторингу та визначити місце фінансової розвідки в безпековому просторі держави: є вона складовою фінансової безпеки чи національної.

Виклад основного матеріалу дослідження. Термін «фінансова розвідка» з'явився відносно недавно у вітчизняному науковому обігу. Відповідно існує кілька термінів, що мають доволі близьке за суттю проте диференційованих за змістом понять, зокрема: фінансовий моніторинг, фінансова розвідка та фінансовий контроль. Ці терміни є найбільш поширенішими у сучасному науковому тезаурусі. Відповідно, для реалізації завдань нашого дослідження проведемо теоретичний аналіз підходів до трактування окреслених понять для усвідомлення їх суті і відмінностей. Пропонуємо скористатись методикою, що передбачає два етапи аналізу:

- використання «Google trends» для аналізу динаміки пошукових запитів та ієрархії пошукових запитів у найпопулярнішому пошуковому сервісі – «Google»;
- теоретичний аналіз сутності понять «фінансовий моніторинг», «фінансова розвідка».

Своєю чергою, аналіз із використанням «Google trends» проведемо за таким алгоритмом:

- визначення ієрархії середньої кількості пошукових запитів у розрізі різних категорій пошуку;
- визначення співвідношення пошукових запитів окреслених термінів в Україні за 2023 рік;
- визначення співвідношення пошукових запитів окреслених термінів в Україні за 2019-2023 роки;
- визначення ієрархії пошукових запитів за схожими категоріями.

Зазначений алгоритм дозволить встановити пріоритетні категорії для аналізу пошукових запитів; співвідношення пошукових запитів та динаміку пошукових запитів.

Основні результати аналізу у розрізі різних категорій пошуку наведено на рисунку 1.

Рис. 1. Ієрархія середньої кількості пошукових запитів у розрізі різних категорій пошуку

Результати аналізу дали можливість нам визначити основні категорії для аналізу співвідношення пошукових запитів за допомогою «Google trends» та визначити перелік найважливіших категорій, а саме:

- бізнес і промисловість;
- довідкові матеріали;

- фінанси;
- законодавство та урядова діяльність;
- Інтернет і телекомунікація;
- книги і література.

Наступним етапом стане визначення співвідношення пошукових запитів (термінів фінансова розвідка, фінансовий моніторинг та фінансовий контроль) в Україні за 2023 рік в розрізі найбільш пріоритетних категорій, які були встановлені на попередньому етапі аналізу. Основні результати аналізу представлені на рисунку 2.

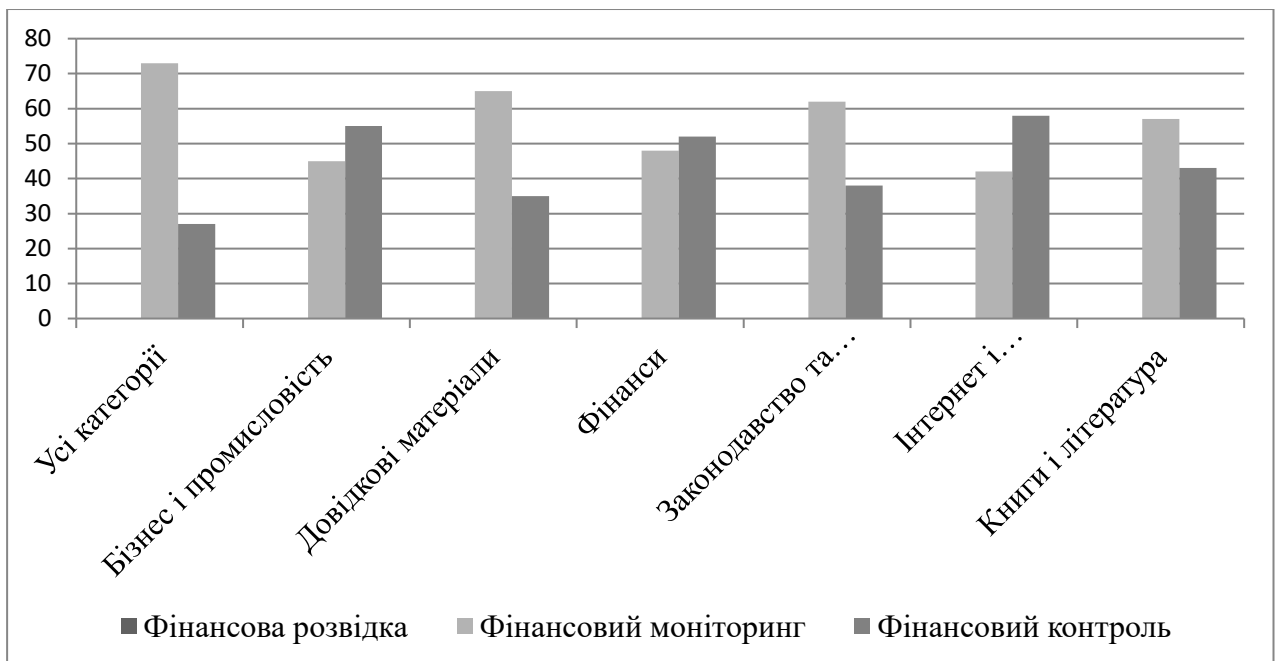

Рис. 2. Співвідношення пошукових запитів в Україні за 2023 р.

Загалом середнє співвідношення пошукових запитів по Україні у 2023 р. становить:

- фінансова розвідка – 7 %;
- фінансовий моніторинг – 51 %;
- фінансовий контроль – 42 %.

Отож, як показує аналіз, найбільш поширеним запитом є саме фінансовий моніторинг. Натомість пошукові запити за терміном «фінансова розвідка» фактично відсутні, бо їх кількість у структурі запитів становит 1 %. Відповідно, можемо підсумувати, що в Україні станом на 2023 рік великою

популярністю (викликає жвавий інтерес у пошуку) користується термін – фінансовий моніторинг.

Перейдемо до наступного етапу аналізу та проаналізуємо співвідношення пошукових запитів по Україні за період 2019-2023 років. Основні результати представимо на рисунку 3.

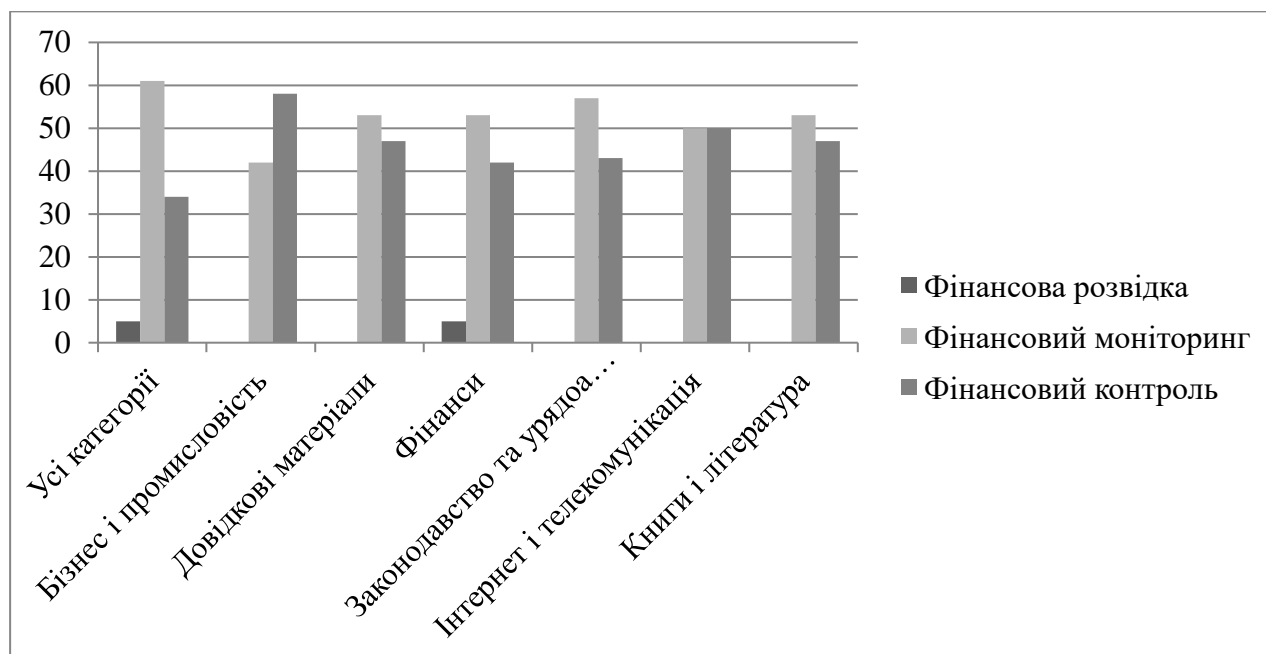

Рис. 3. Співвідношення середньої кількості пошукових запитів в Україні за 2019-2023 рр.

Результати аналізу демонструють, що серед пошукових запитів більш популярним є знову ж таки – «фінансовий моніторинг». Середня відсоткова структура запитів за найпопулярнішими категоріями наступна:

- фінансова розвідка – 1,5 %;
- фінансовий моніторинг – 53 %;
- фінансовий контроль – 45,5 %.

Окрім того, найпопулярнішими запитами окреслених термінів є: «бізнес і промисловість»; «довідкові матеріали», «фінанси».

В результаті проведеного аналізу можемо констатувати, що протягом останніх років в Україні більш поширеним запитом є – фінансовий моніторинг. Другу позицію займає «фінансовий контроль». Натомість пошукові запити терміну «фінансова розвідка» є доволі незначними.

Перейдемо до завершального етапу нашого аналізу, що полягає у встановленні ієрархії пошукових запитів за схожими категоріями до «фінансовий моніторинг». Основні результати зазначеного аналізу представимо на рисунку 4.

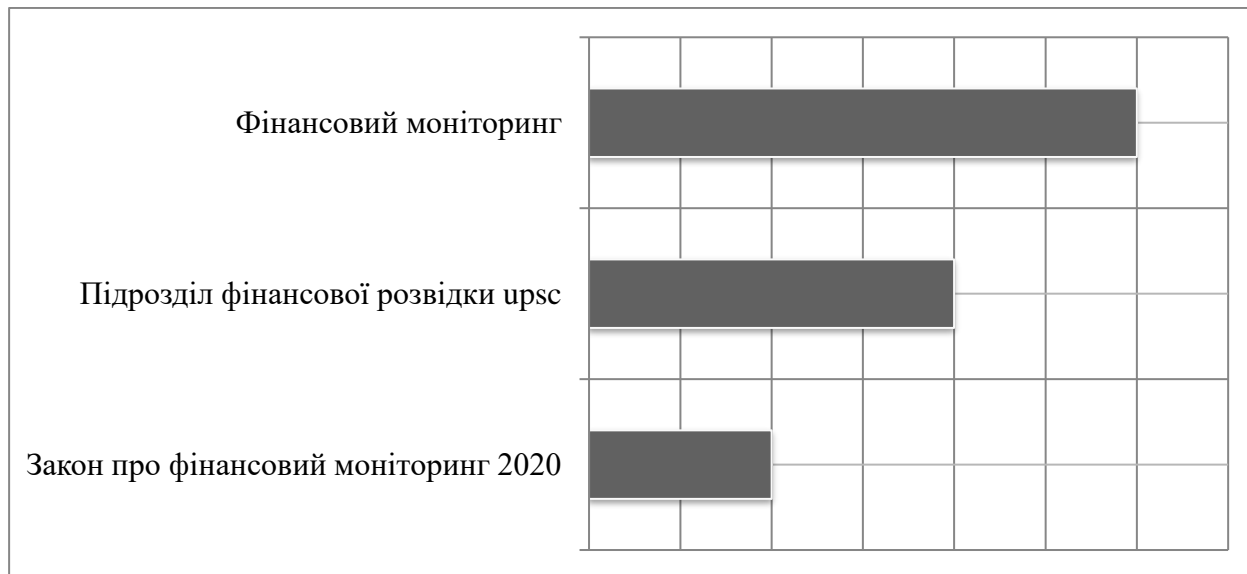

Рис. 4. Ієрархія пошукових запитів за схожими категоріями до «фінансової розвідки»

Представлені результати засвідчують, що схожими пошуковими категоріями до «фінансового моніторингу» є:

- підрозділ фінансової розвідки;
- закон про фінансовий моніторинг.

Відповідно, в результаті проведеного теоретичного аналізу можемо констатувати, що більшість дослідників схиляється до думки: поняття «фінансовий моніторинг» та «фінансова розвідка» є тотожними за теоретичним змістом. Натомість поняття «фінансовий контроль» є схожим за теоретичним змістом, проте трішки «вужчим». Можемо зробити теоретичне узагальнення, що фінансова розвідка – це безпекова діяльність, що полягає протидії загрозам для фінансової безпеки держави шляхом виявлення незаконних та підозрілих фінансових операцій пов'язаних із з легалізацією (відмиванням) незаконно отриманих коштів та фінансування тероризму.

Суть фінансової розвідки як безпекової діяльності полягає протидії загрозам для фінансової системи держави та захисту її фінансових інтересів за допомогою механізмів: попередження, виявлення та засоби первинної протидії підозрілим фінансовим операціям щодо легалізації доходів отриманих злочинним шляхом. Проте, на сучасному етапі доволі часто фінансову розвідку асоціюють із діяльністю щодо протидії фінансування тероризму та поширення зброї масового знищення. Тому, такі операції становлять загрозу не фінансовій безпеці держави (розмір фінансових збитків може бути мізерним), а національній безпеці. Відповідно, протидія такого роду загрозам вважатиметься протидією загрозам для національної безпеки (рис. 5).

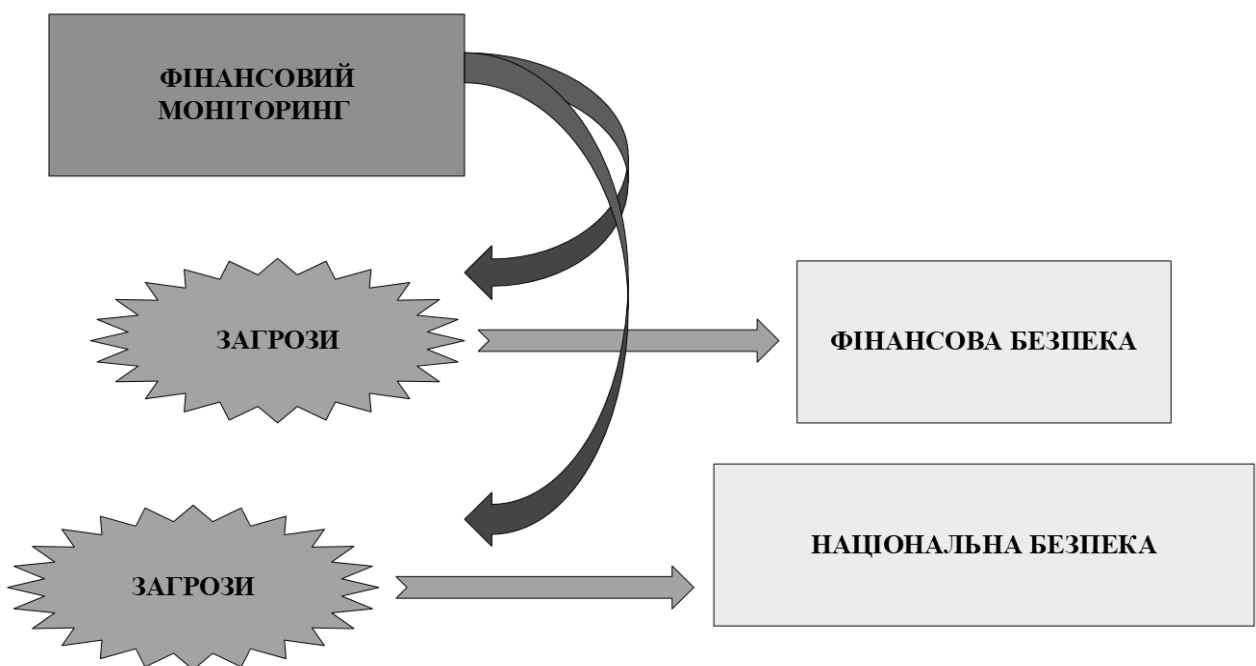

Рис. 5. Суть фінансового моніторингу в безпековому просторі держави

Протидія загрозам національного масштабу сприяє переосмисленню ролі фінансового моніторингу в системі національної безпеки України.

Отже, в результаті проведеного теоретичного аналізу можемо констатувати, що фінансова розвідка трактується як певна безпекова діяльність щодо протидії загрозам фінансовій та національній безпеці. За

такого підходу до трактування варто синтезувати основні функції фінансової розвідки, зокрема:

- організаційна;
- управлінська;
- контролююча;
- аналітично-інформаційна;
- попереджувальна [12].

Основним завданням суб'єктів фінансової розвідки держави є виявлення та інформування про підозрілі чи незаконні операції, що здійснюються резидентами та нерезидентами.

Варто також відзначити, що усі суб'єкти фінансового моніторингу повинні відповідати визначеним вимогам. Перш за все, вони повинні інформувати правоохоронні органи про виявлені підозрілі чи протизаконні операції. Окрім цього, суб'єкти фінансового моніторингу повинні мати розроблене методичне забезпечення для реалізації функцій фінансового моніторингу та відповідну правову основу.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.
Обґрунтовано доцільність та актуальність інтенсифікації суб'єктів фінансової розвідки та підрозділів фінансового моніторингу для протидії сучасним загрозам, спричинених глобалізацією та війною російської федерації проти України.

Запропоновано використовувати інструмент «Google trends» для аналізу динаміки пошукових запитів та ієрархії пошукових запитів у найпопулярнішому пошуковому сервісі – «Google», що передбачав визначення ієрархії середньої кількості пошукових запитів у розрізі різних категорій пошуку; визначення співвідношення пошукових запитів окреслених термінів в Україні за 2023 рік; визначення співвідношення пошукових запитів окреслених термінів в Україні за 2019-2023 роки. В результаті проведеного аналізу встановлено, що найбільш поширеним у 2023 р. запитом є фінансовий моніторинг. Натомість пошукові запити за терміном

«фінансова розвідка» фактично відсутні, бо їх кількість у структурі запитів становить 1 %. Більш того, найпопулярнішими категоріями запиту окреслених термінів є: «бізнес і промисловість»; «довідкові матеріали», «фінанси».

Результатом проведеного теоретичного аналізу стало трактування поняття фінансова розвідка – як безпекової діяльності, що полягає в протидії загрозам для фінансової та національної безпеки шляхом виявлення незаконних та підозрілих фінансових операцій пов'язаних із з легалізацією (відмиванням) незаконно отриманих коштів та фінансування тероризму. Відтак, в результаті проведеного дослідження сформовано нове бачення сутності фінансової розвідки в безпековому просторі держави.

Подальші наукові розвідки можуть бути спрямовані на характеристику фінансової розвідки як діяльності в системі національної безпеки, визначенні юридичних особливостей фінансової розвідки в умовах воєнного стану тощо.

Література

1. Franchuk, V., Pryhunov, P., Melnyk, S., Hobela, V., & Shuprudko, N. (2023). Security environment: theoretical and methodological principles. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(50), 247–255. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.50.2023.4089>
2. Hnylytska, Franchuk V., Melnyk S., Nakonechna N., Leskiv H., & Hobela V. (2022). Security-oriented model of business risk assessment. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 4 (45), 202–210. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.45.2022.3838>
3. Hobela V., Podra O., Batyuk B., Levkiv H., & Hynda O. (2022). The Ukrainian economy offshoring: estimation of factors' impact and developing measures to combat. *Business: Theory and Practice*, 23(2), 347–356. <https://doi.org/10.3846/btp.2022.14509>
4. Ortynskyi V., Tsymbaliuk M., Hobela, V., Kashchuk M. Legal support of socio-economic development model genesis in post-industrial

society. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. Том 5. № 40. С. 535–545. <https://doi.org/10.18371/fcapter.v4i35.245212>

5. Гаєвський І. М. Національна система фінансового моніторингу як компонент національної безпеки України: правові аспекти. *Публічне право*. 2015. № 4. С. 33–40.

6. Глущенко О. О., Семеген І. Б. Антилегалізаційний фінансовий моніторинг: ризик-орієнтований підхід: монографія. Львів : Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи НБУ, 2015. 429 с.

7. Гобела В. В., Мельник С. І. Offshoring as a Threat to the National Economic Security: Causes and Ways to Counteract. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка»*. 2021. Том 8, № 2. С. 9–16. [https://doi.org/10.52566/msu-econ.8\(2\).2021.9-16](https://doi.org/10.52566/msu-econ.8(2).2021.9-16)

8. Гулько Л. Г. Організаційно-економічний механізм фінансового моніторингу в суб'єктів первинного фінансового моніторингу. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 5. С. 863–866.

9. Задоя А. О., Ткаченко І. П. Фінансовий моніторинг: перспективи впровадження та проблеми реалізації. *Економічний вісник НГУ*. 2015. № 2. С. 59–65.

10. Коваленко В. В., Дмитров С. О., Єжов А. В. Міжнародний досвід у сфері запобігання та протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму: монографія. Суми : УАБС НБУ, 2017. 140 с.

11. Красноручський О. О., Гришова І. Ю. Корупційні ризики та зарубіжна методологія їх оцінки в системі економічної безпеки. *Проблеми і перспективи економіки та управління* : науковий журнал. 2015. № 4 (4). С. 40–46.

12. Павлов Д. М. Протидія відмиванню коштів та фінансуванню тероризму як фактор забезпечення економічної безпеки держави та протидії корупції: теоретико-правовий аспект. *Публічне право*. 2017. № 1. С. 33–40.

13. Романько П. С. Національна система фінансового моніторингу: шляхи становлення та перспективи розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. № 3. С. 224–228.

14. Синявська О.О. Дослідження впливу економічного розвитку країни на рівень тероризму. *Глобальні та національні проблеми економіки*. №15, 2017 р. URL: <http://global-national.in.ua/archive/15-2017/124.pdf>

15. Живко З. Б., Головач Т. М., Гончаров Ю. В., Мартин О. М., Боруцька Ю. З. Місце фінансової розвідки в системі антикорупційних заходів. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2021. № 2 (62). С. 44 – 52.

References

1. Franchuk, V., Pryhunov, P., Melnyk, S., Hobela, V. and Shuprudko, N. (2023), “Security environment: theoretical and methodological principles”, *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 3(50), pp. 247–255.

2. Hnylytska, L., Franchuk, V., Melnyk, S., Nakonechna, N., Leskiv, H. and Hobela, V. (2022), “Security-oriented model of business risk assessment”, *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 4 (45), pp. 202–210.

3. Hobela, V., Podra, O., Batyuk, B., Levkiv, H. and Hynda, O. (2022), “The Ukrainian economy offshoring: estimation of factors’ impact and developing measures to combat”, *Business: Theory and Practice*, vol. 23 (2), pp. 347–356.

4. Ortynskyi, V., Tsymbaliuk, M., Hobela, V. and Kashchuk, M. (2021), “Legal support of socio-economic development model genesis in post-industrial society”, *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, vol 5, no 40, pp. 535–545.

5. Haievskyi, I. M. (2015), “National system of financial monitoring as a component of national security of Ukraine: legal aspects”, *Public law*, vol. 4, pp. 33–40.

6. Hlushchenko, O. O. and Semehen, I. B. (2015), *Antylehalizatsyniyi finansoviyi monitorynh: ryzyk-orientovanyi pidkhid* [Anti-money laundering financial monitoring: risk-oriented approach], Lvivskyi instytut bankivskoi spravy Universytetu bankivskoi spravy NBU, Lviv, Ukraine.

7. Hobela, V. V. and Melnyk, S. I. (2021), “Offshoring as a Threat to the National Economic Security: Causes and Ways to Counteract”, *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia «Ekonomika»*, vol. 8, no 2, pp. 9–16.

8. Hulko, L. H. (2015), “Organizational and economic mechanism of financial monitoring in subjects of primary financial monitoring”, *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, vol. 5, pp. 863–866.
9. Zadoia, A. O. and Tkachenko, I. P. (2015), “Financial monitoring: implementation prospects and implementation problems”, *Ekonomichnyi visnyk NHU*, vol. 2, pp. 59–65.
10. Kovalenko, V. V., Dmytrov, S. O., Yezhov, A. V. (2017), *Mizhnarodnyi dosvid u sferi zapobihannia ta protydii vidmyvanniu dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, ta finansuvanniu teroryzmu* [International experience in the field of prevention and countermeasures against money laundering and terrorist financing], UABS NBU, Sumy, Ukraine.
11. Krasnorutskyi, O. O. and Hryshova, I. Yu. (2015), “Corruption risks and foreign methodology of their assessment in the system of economic security”, *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia : naukovi zhurnal*, vol. 4 (4), pp. 40–46.
12. Pavlov, D. M. (2017), “Combating money laundering and terrorist financing as a factor in ensuring the economic security of the state and combating corruption: theoretical and legal aspect”, *Publichne pravo*, vol. 1, pp. 33–40.
13. Romanko, P. S. (2014), “National system of financial monitoring: ways of formation and development prospects”, *Naukovi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*, vol. 3, pp. 224–228.
14. Syniavska, O. O. (2017), “Study of the influence of the country's economic development on the level of terrorism”, *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, vol. 15, available at: <http://global-national.in.ua/archive/15-2017/124.pdf> (Accessed 05 July 2024).
15. Zhyvko, Z. B., Holovach, T. M., Honcharov, Yu. V., Martyn, O. M. and Borutska, Yu. Z. (2021), “The place of financial intelligence in the system of anti-corruption measures”, *Vcheni zapysky Universytetu «KROK»*, vol. 2 (62), pp. 44-52.

Стаття надійшла до редакції 15.07.2024 р.